

Diplomantka: Štěpánka Nikodymová

Téma diplomové práce: Umění z odpadu. Nevšední všednost

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Jaroslav Bláha, Ph.D.

Práce představuje komplexní analýzu zvolené problematiky, kterou diplomantka ze zorného úhlu technologie výroby, recyklace, ekologie, výtvarného využití plastů v současném umění, ve vlastní tvorbě a ve výtvarné výchově na základní škole. Dominantní roli hraje výtvarná část – a to jak teoretická, která je oživena a věcně konkretizována rozhovory s našimi předními umělci, kteří ve svých artefaktech plasty využívají, tak především vlastní tvorba diplomantky a didaktická část. Všechny složky práce jsou tak dokonale provázány, že tvoří zcela kompaktní celek. Práce tak představuje homogenní, přitom nesmírně pestrý kontrast samostatných kapitol. Největší přínos diplomové práce Štěpánky Nikodymové však vidím v aktuálnosti zvolené problematiky a ve způsobu, jakým ji zprostředkovala čtenářům – tedy naprosto přehledná celková struktura práce, zcela srozumitelný a přitom terminologicky precizní jazyk – dokonce i v kapitole věnované technologii a výrobě.

V úvodu autorka jasně formulovala svůj záměr včetně jeho postupné krystalizace. Kapitole Polymerní materiály aneb nové hmoty na naší planetě nemohu objektivně fundovaně posoudit, protože mé znalosti technologie a výroby plastů jsou podstatně menší než znalosti diplomantky. Oceňuji však především naprosto srozumitelný výklad, opřený o konzultace s předními českými odborníky v chemicko-technologických otázkách.

Nejsympatičtější rysem kapitoly 3. Plastový odpad jako ekologický problém je přesvědčivost argumentů místo frází, které jsou pro ekologickou rétoriku poslední dobou obvyklé. Navíc dokáže diplomantka tuto problematiku, kterou ovládají především statistické údaje, podat velice svěžím způsobem. Zejména otřesné příklady z „třetího světa“ umocněné sugestivními fotografickými záběry jsou velice přesvědčivé.

Vrcholem teoretického bloku práce je Výtvarná část. Úvod tohoto bloku – pod názvem Spojení s výtvarnou částí – je jakousi spojkou mezi předcházejícími kapitolami a Výtvarnou částí. Ne náhodou diplomantka vysvětluje, proč se právě ekologie a environmentální výchova pro ni stala nezbytnou složkou jako vlastní výtvarné činnosti, tak i didaktické práce.

Samotná Výtvarná část se člení na několik podkapitol. Ta první je zaměřena na výstavy v ČR, které představily plastové hmoty od padesátých let, jejichž vyvrcholením byla Světová výstava Expo58 v Bruselu a následující bruselský styl, který nastartoval mimořádný zájem o plasty v užitém umění a designu. Další podkapitola podrobněji analyzuje výstavu „Artchemo 68/69“ se samostatným medailonkem Miloše Ševčíka. Podkapitola 4.2.3 je věnována využití plastických hmot v designu 60. a 70. let. Výběr exponátů je velice citlivý a poučený, poněkud mi však chybí alespoň jedna ukázka z tvorby Milana Knížáka, o které se diplomantka celkem obsáhle zmiňuje. Podkapitola je uzavřena výstavou Design a plastické hmoty z roku 1972 a medailonkem Libuše Niklové, kde mi trochu vadí biografické údaje, které zbytečně rozptylují pozornost, která by měla být soustředěna na samotnou tvorbu. Kapitole uzavírá analýza výstav a designových veletrhů v ČR v posledních letech se specifickou pozorností k výstavě „Brána recyklace“, kde měla své práce i Štěpánka Nikodymová. Teoretický blok uzavírá nejobsáhlejší a nejzajímavější podkapitola 4.4. Plast v rukou našich současných umělců. Diplomantka si vybrala známé současné umělce a se třemi z nich (V. Richterová, K. Vincourová, J. Malina) připravila rozhovor. Mimořádnou pozornost věnovala využití plastů ve scénických návrzích Jaroslava Maliny.

Vynikající úroveň vykazuje i vlastní tvorba diplomantky, která doslova hýří nápady a přesvědčuje suverénní výtvarnou realizací. To platí jak pro „poly-konfekce“, tak i pro environmentální tvorbu a instalace v přírodě, performance až po Sít' z rozstříhaných igelitek – a to ještě diplomantka verbálně neprezentuje další práce s odpadovým materiálem.

I. Diplomová magisterská práce

Podle mého názoru je největším přínosem diplomové práce didaktická část, kterou diplomantka uvádí pod názvem „Umění z odpadu“ ve výtvarné výchově. Koncepce výtvarného projektu a především výsledky demonstrovány na fotografiích a videokazetě jsou natolik přesvědčivé, že je zbytečné cokoliiv dodávat.

Vyjimečné invenci a nápaditosti, kterou vykazuje diplomová práce jako celek, odpovídá i mimořádná úroveň grafické úpravy práce včetně „stylové“ obálky

Domnívám se, že práce Štěpánky Nikodymové tak výrazně přesahuje běžný standard, že by měla být bez jakýchkoliv pochybností nominována na Bolzanovu cenu.

Návrh hodnocení: Výborně